

Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

Stand van zaken op de
arbeidsmarkt in België en de
in de gewesten in de context
van COVID-19

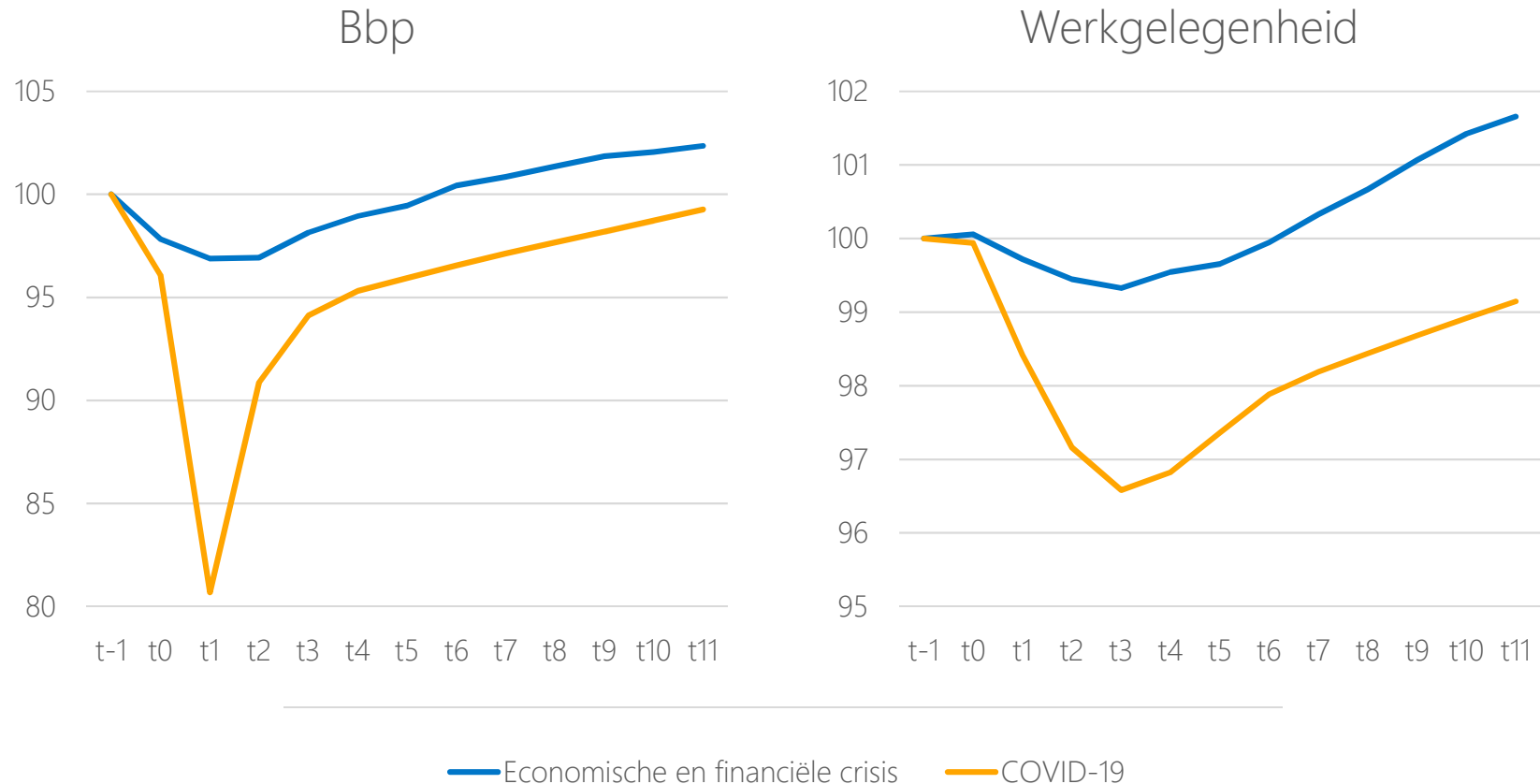
Steven Vanackere,
Ondervoorzitter van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

17 juli 2020

<https://hrw.belgie.be/nl>

Een economische impact die veel groter is dan die van de economische en financiële crisis

(seizoengezuiverde driemaandelijke gegevens, de index 100 komt overeen met het niveau van de variabele in het kwartaal dat voorafging aan de uitbraak van de crisis¹)

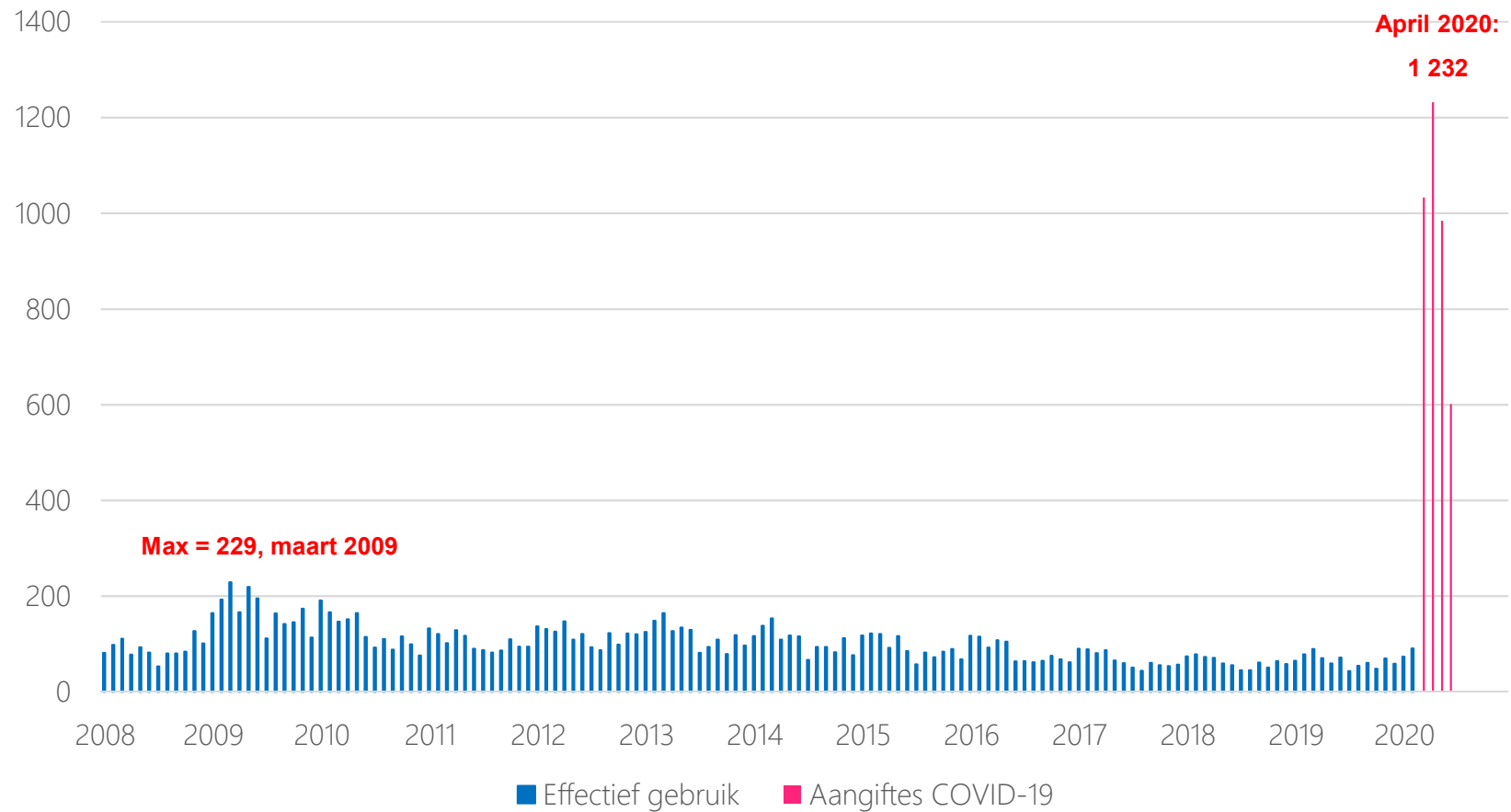
Bronnen: INR, NBB.

¹ Dat is het vierde kwartaal van 2019 voor de COVID-crisis en het derde kwartaal van 2008 voor de economische en financiële crisis.

Tijdelijke werkloosheid¹ is nog nooit op dergelijke schaal aangewend

(in duizenden personen, situatie op 13 juli 2020)

Bron: RVA.

¹ Effectief gebruik wegens economische redenen, overmacht en schorsing bedienden door crisis; aangiftes (ASR) die verband houden met COVID 19.

Verschillende impact op werknemers naargelang hun kenmerken

Mannen zijn oververtegenwoordigd (58% van de tijdelijke werklozen tegen 51% van het totaal aantal loontrekkenden) hoewel vrouwen harder worden getroffen dan in eerdere crisissen

De tijdelijke werklozen zijn vooral jongeren (20-25 jaar)

Een overgrote meerderheid van de werknemers heeft een laag inkomen: 75% van tijdelijke werklozen verdienen minder dan € 3 000 bruto per maand

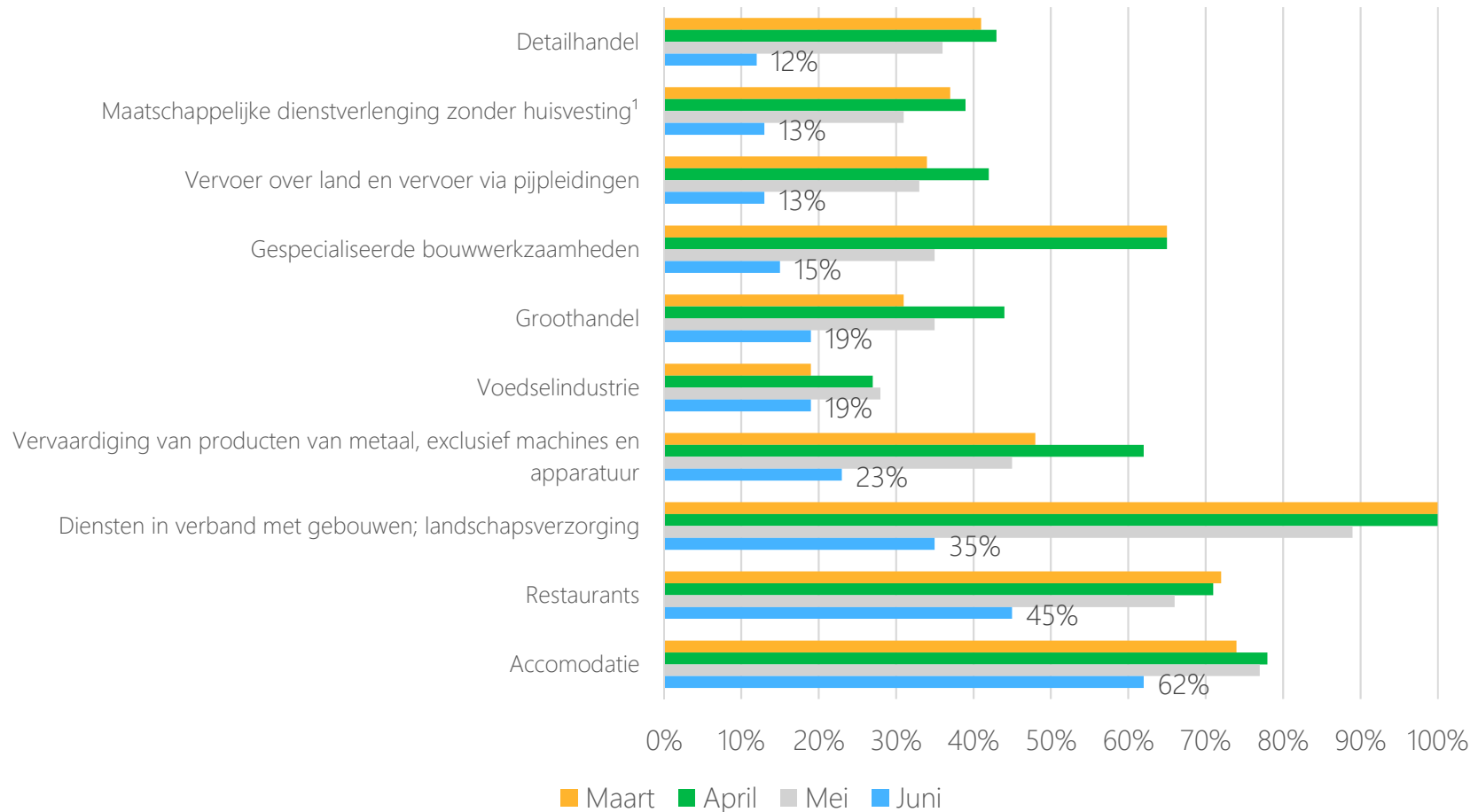

Duidelijke oververtegenwoordiging van laaggeschoolde werknemers (+23pp t.o.v. hun aandeel in het totaal aantal loontrekkenden) en een onderverteenwoordiging van hooggeschoolde werknemers (-28pp)

De tijdelijke werkloosheid evolueert in functie van de (versoepelings-)fasen van de lockdown

(aandeel van de aanvragen tijdelijke werkloosheid in de private loontrekkende werkgelegenheid van de bedrijfstak)

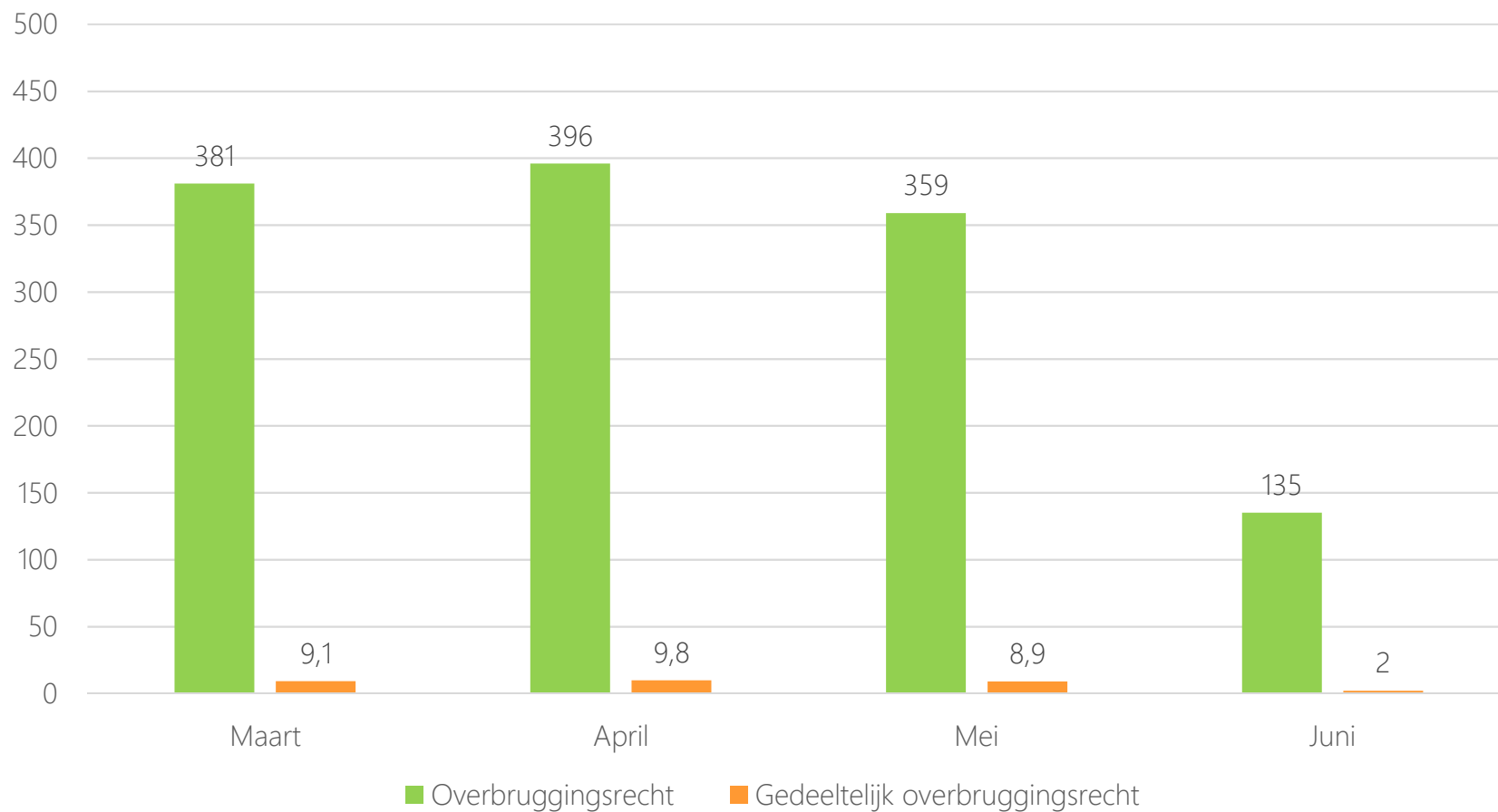
Bronnen: INR, RVA.

¹ Thuishulp, opvang van jonge kinderen, opvang van volwassenen of kinderen met een beperking, of van ouderen.

Een op de twee zelfstandigen¹ hebben een overbruggingsrecht gekregen

(in duizenden, situatie op 24 juni 2020)

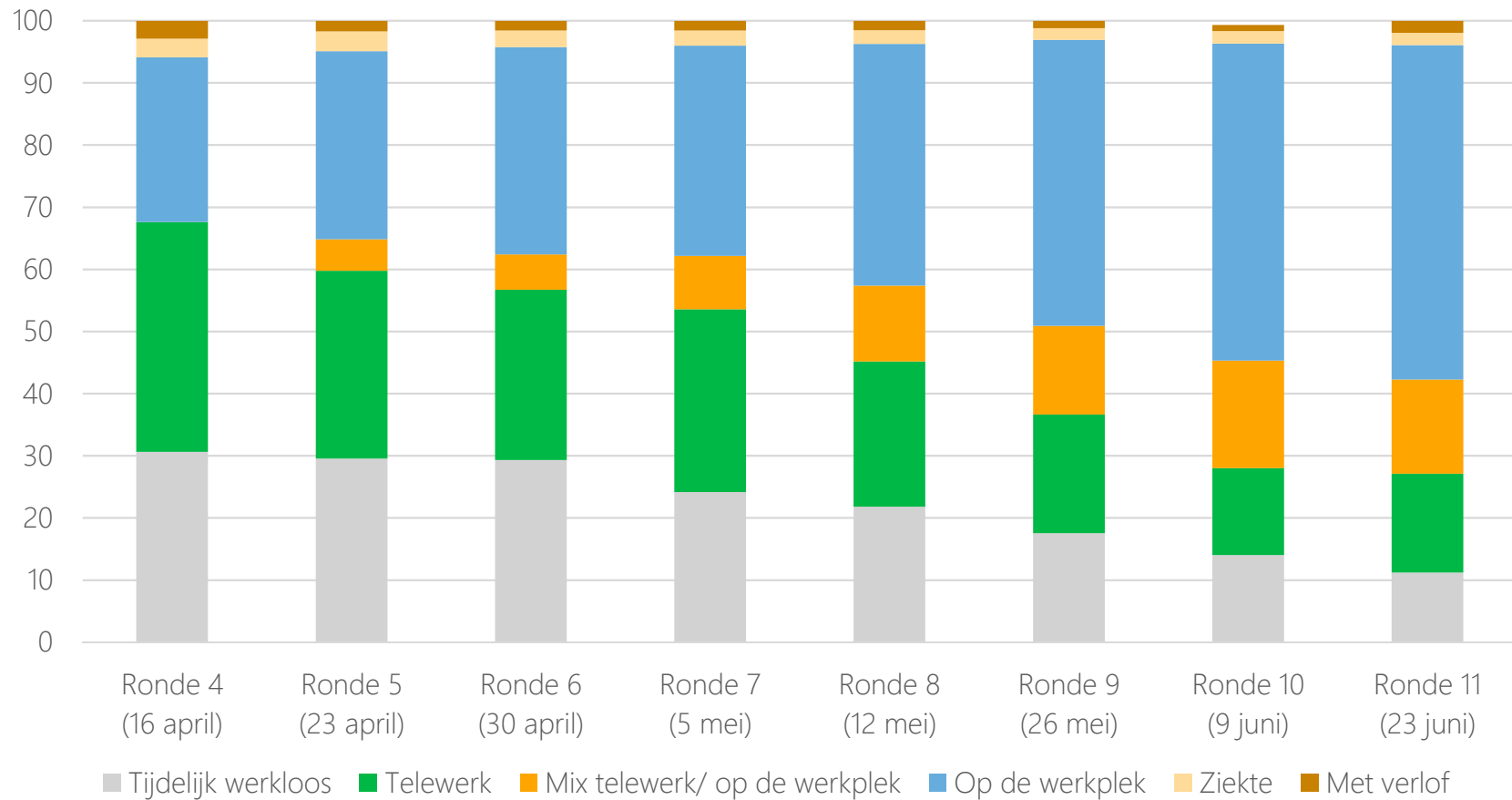
Bronnen: FOD Sociale Zekerheid, RSVZ.

¹ Zelfstandigen in hoofdberoep.

Een flexibele en veerkrachtige organisatie van het werk

(in % van het totale personeelsbestand van de bevroegde bedrijven, uitgezonderd zelfstandigen)

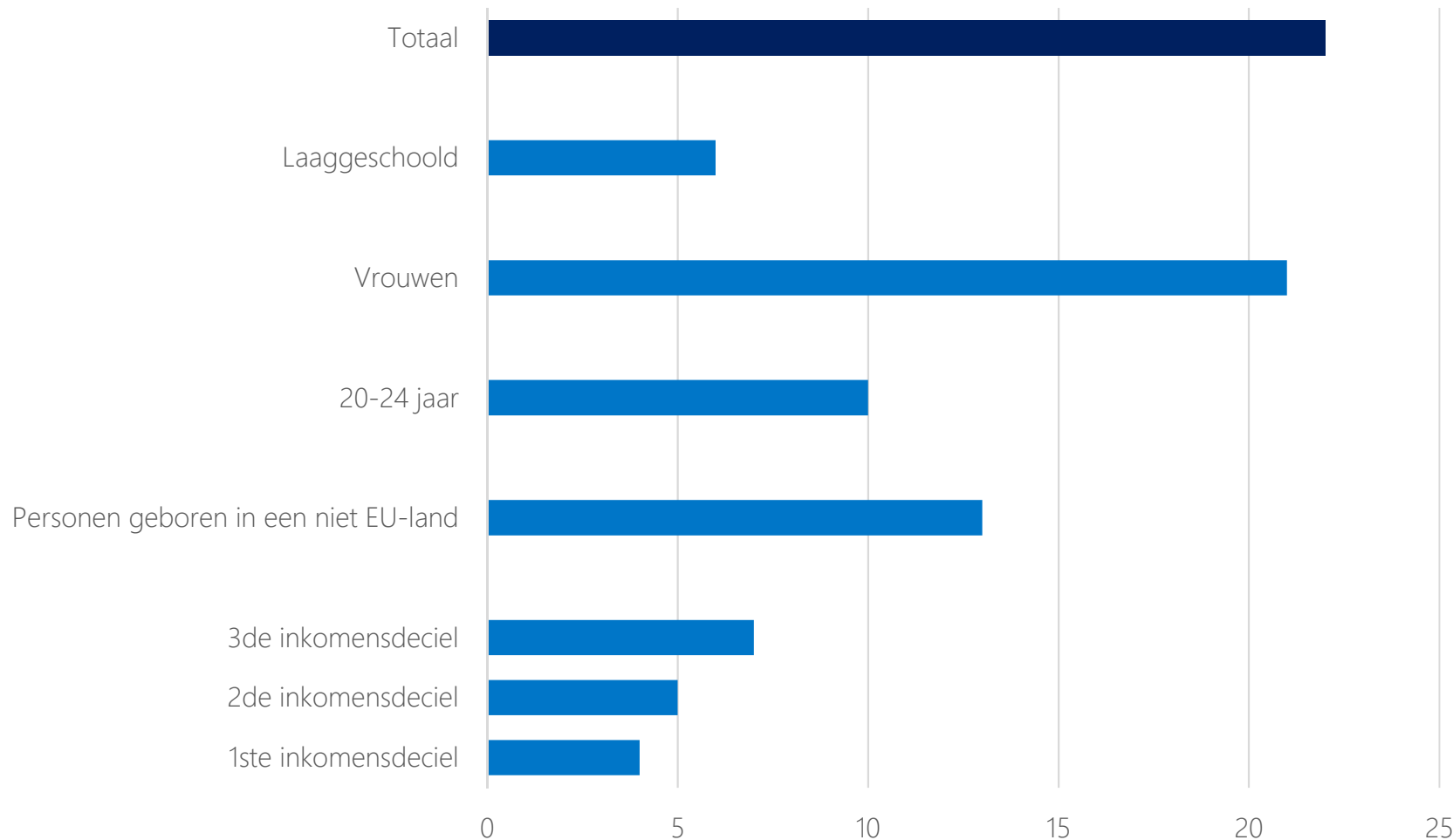

Bron: ERMG.

Een omgekeerde relatie tussen de toegang tot telewerk en tijdelijke werkloosheid

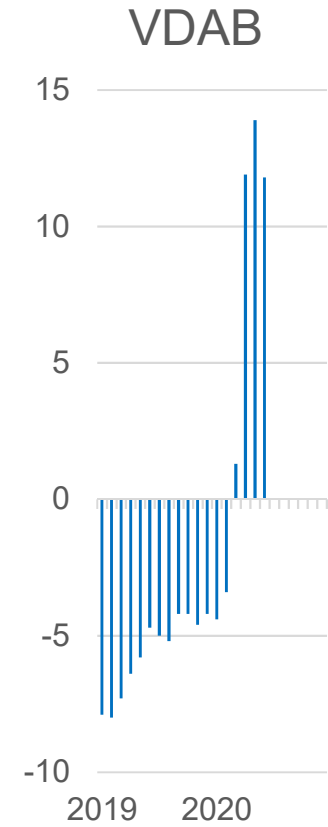
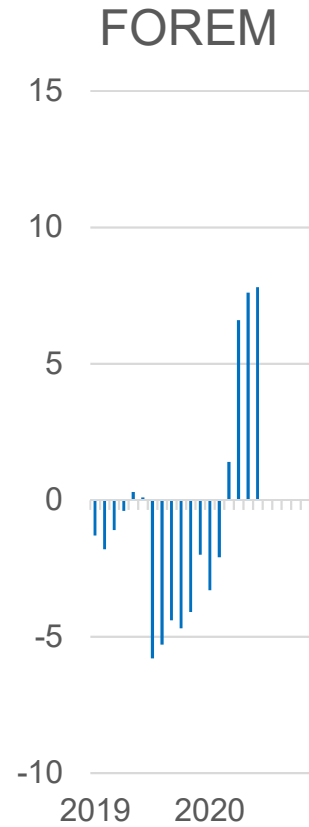
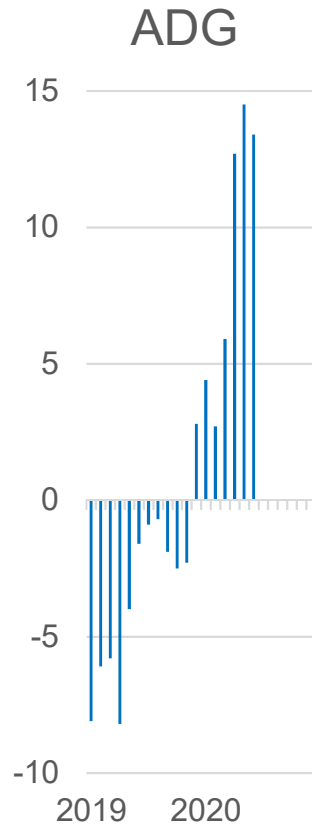
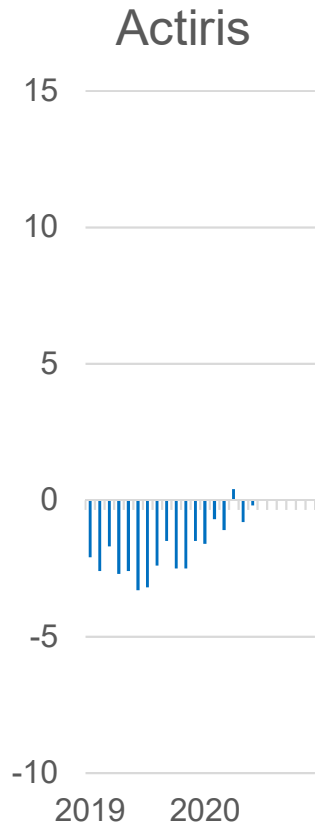
(gebruik van telewerk, in % van de totale werkgelegenheid van de 20- tot 64-jarigen, 2018)

Bron: Statbel (microgegevens EAK).

Toename van het aantal niet-werkende werkzoekenden behalve in Brussel

(veranderingspercentage op jaarbasis)

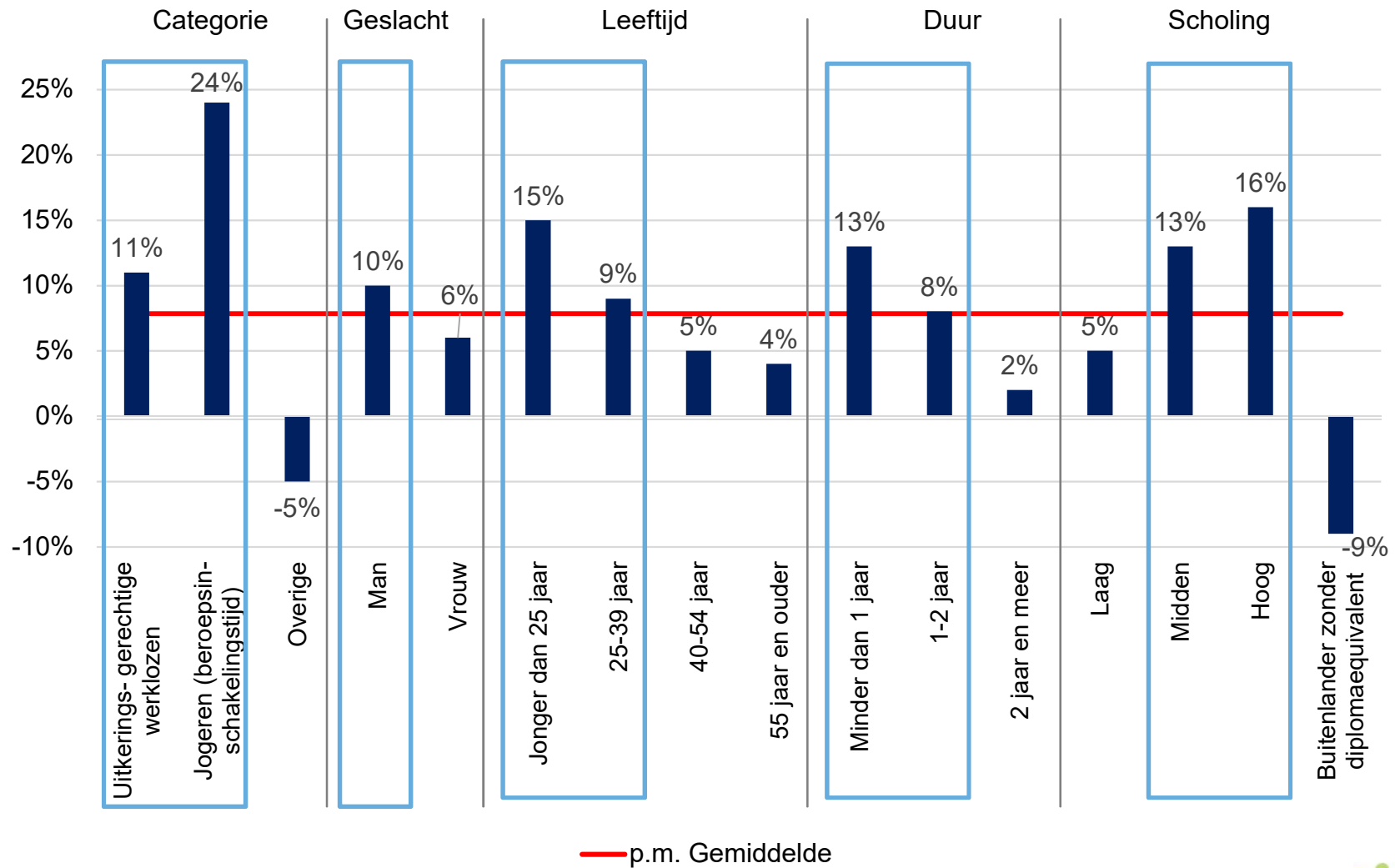

Bronnen: Actiris, ADG, Forem, RVA, VDAB.

Bepaalde categorieën van werkzoekenden zijn meer geraakt door de crisis

(jaar-op-jaar verandering in %, juni 2020)

Bron: RVA.

In reactie op de economische en sociale gevolgen van de crisis hebben de overheden reeds meer dan een honderdtal maatregelen genomen

- ▶ De Raad gaat uitgebreid in op de aanpassingen die zijn aangebracht aan de regelingen gericht op het garanderen van een vervangingsinkomen:
 - De tijdelijke werkloosheid
 - Het overbruggingsrecht
- ▶ Aansluitend heeft de Raad een overzicht gemaakt van de vele andere steunmaatregelen die zijn genomen op het vlak van:
 - De werkzoekenden
 - De werknemers
 - De loonkosten
 - De zelfstandigen

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd
2. De crisis heeft bepaalde grenzen van onze sociale bescherming aangetoond
3. De arbeidsorganisatie, een veerkrachtig instrument dat ook het herstel kan ondersteunen
4. De arbeidskosten beheersen en tegelijk een aantrekkelijk inkomen bieden
5. Tijdelijke werkloosheid is geen oplossing op lange termijn
6. Er zijn banen verloren gegaan ... maar de crisis kan ook nieuwe kansen bieden
7. Er zijn banen verloren gegaan ... voor andere zijn er niet genoeg kandidaten
8. De gevolgen van de crisis zullen niet voor iedereen gelijk zijn
9. Billijke regels voor een algemeen aanvaarde diversiteit

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd

2. **1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd**

3.

Het is wenselijk deze inspanningen te coördineren ...

4.

... en de dossiers zo snel als mogelijk weer te behandelen als voorheen

5.

6. Er moet ook worden voorzien in controles a posteriori

7. Er zijn banen verloren gegaan ... voor andere zijn er niet genoeg kandidaten

8. De gevolgen van de crisis zullen niet voor iedereen gelijk zijn

9. Billijke regels voor een algemeen aanvaarde diversiteit

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd
- 2. De crisis heeft bepaalde grenzen van onze sociale zekerheid aangetoond**
3. Een ruime reflectie over de sociale bescherming, de dekking ervan en de financiering ervan en dit in een maatschappij die moet blijven
4. hervormen blijkt onontbeerlijk om de demografische, economische,
5. ecologische en gezondheidsuitdagingen aan te gaan
6. Er zijn banen verloren gegaan ... maar de crisis kan ook nieuwe kansen bieden
7. Er zijn banen verloren gegaan ... voor andere zijn er niet genoeg kandidaten
8. De gevolgen van de crisis zullen niet voor iedereen gelijk zijn
9. Billijke regels voor een algemeen aanvaarde diversiteit

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd

2. **3. De arbeidsorganisatie, een veerkrachtig instrument dat ook het herstel kan ondersteunen**

3. De flexibiliteit waarvan de ondernemingen en overheidsdiensten tijdens de crisis blijk gaven, is een troef om het herstel op gang te brengen

4. Enkele denkpistes:

- 5. - Uitbreiding van het telewerk
- 6. - Aanpassingen van de arbeidstijd
- 7. - Het ter beschikking stellen of delen van werknemers

kandidaten

8. De gevolgen van de crisis zullen niet voor iedereen gelijk zijn

9. Billijke regels voor een algemeen aanvaarde diversiteit

herstel

en bieden

kansen

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd
2. **4. De arbeidskosten beheersen en tegelijkertijd een aantrekkelijk inkomen bieden**
3. - Meer soepelheid bij de loonvorming
4. - Arbeids- en verloningsvoorwaarden van sommige categorieën van werknemers
5. in essentiële sectoren
6. - Activering van de werkloosheidsuitkering
7. - Mogelijke aanpassing van de belastingen op arbeid
8. De gevolgen van de crisis zullen niet voor iedereen gelijk zijn
9. Billijke regels voor een algemeen aanvaarde diversiteit

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd

2. **5. Tijdelijke werkloosheid is geen oplossing op lange termijn**

3. **Het gebruik ervan moet beperkt zijn in de tijd teneinde de herplaatsingsmogelijkheden van de betrokken werknemers niet in het gedrang te brengen**

4. **5. - Werknemers in tijdelijke werkloosheid opleidingen aanbieden**

6. **6. - De werkgevers financieel responsabiliseren**

7. Er zijn banen verloren gegaan ... voor andere zijn er niet genoeg kandidaten

8. De gevolgen van de crisis zullen niet voor iedereen gelijk zijn

9. Billijke regels voor een algemeen aanvaarde diversiteit

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd

2. **6. Er zijn banen verloren gegaan ... maar de crisis kan ook nieuwe kansen bieden**

3. **Geen insolvente ondernemingen zonder vooruitzicht op herstel ondersteunen**

4. **MAAR**

5. **Projecten die aansluiten op de logica van een duurzame en inclusieve economie begeleiden**

7. kandidaten

8. De gevolgen van de crisis zullen niet voor iedereen gelijk zijn

9. Billijke regels voor een algemeen aanvaarde diversiteit

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd

2. **7. Er zijn banen verloren gegaan ... Voor anderen zijn er onvoldoende kandidaten**

3. **De arbeidsbemiddelaars hebben een cruciale rol**

- in het herstel van de economie

4. - in het voorkomen dat werknemers in de werkloosheid verstrikt raken

5. **Bijgevolg moeten de nodige middelen worden vrijgemaakt**

6. **Het kan sociaal gerechtvaardigd zijn de neutralisatie van de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen enigzins te verlengen**

8. **De permanente opleiding is van fundamenteel belang, een individuele leerrekening heeft als doel te responsabiliseren en verschaft aan iedereen de middelen die nodig**

9. **zijn voor zijn eigen ontwikkeling**

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd

2. **8. De gevolgen van de crisis zullen niet voor iedereen gelijk zijn**

3. - Personen jonger dan 30 jaar, vooral de NEETs en laagst geschoolden, dreigen langdurig van de arbeidsmarkt verwijderd te blijven. **Elke beroepsopleiding- en ervaring die hun tijdens deze kritieke periode kan worden geboden, dient prioritair in overweging te worden genomen**

4. **5.**

6. - De werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden van vrouwen zullen zwaarder getroffen worden dan in eerdere crisissen, **er moet aandacht worden besteed aan de ontwikkeling van de gender gap**

7. **8.**

8. - De 55-plussers en ouder horen thuis op de arbeidsmarkt. In het licht van de vergrijzing zullen ze onmisbaar zijn op de arbeidsmarkt. **Laten we de fouten uit het verleden niet herhalen**

9.

Aanbevelingen rond 9 thema's zodat de arbeidsmarkt bijdraagt aan een duurzaam en inclusief herstel

1. De overheden hebben vele initiatieven genomen en hebben sommige procedures vereenvoudigd

2. **9. Billijke regels voor een algemeen aanvaarde diversiteit**

3. - Een overvloedig aantal kandidaten voor een arbeidsplaats kan ertoe leiden dat ze worden geselecteerd op basis van andere dan competentiegerichte criteria. **Het bestrijden van discriminatie mag niet beperkt blijven tot het organiseren van indienstnemingstests, de Raad stelt voor om voor iedere onderneming een diversiteitsscore op te stellen.**

4. **5.**

6. - De gezondheids crisis heeft ook duidelijk de gevolgen van **de digitale kloof** aan het licht gebracht. **De concrete uitwerking van plannen zoals Digital Belgium of hun tegenhangers op het niveau van de Gewesten moet alle aandacht krijgen. Dat is een prioriteit van sociale cohesie geworden.**

7.

8. De gevolgen van de crisis zullen niet voor iedereen gelijk zijn

9. Billijke regels voor een algemeen aanvaarde diversiteit

Een nieuw Werkgelegenheidspact opstellen

In zijn verschillende verslagen heeft de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid altijd de nadruk gelegd op **4 pijlers** die de Raad noodzakelijk acht voor een inclusief werkgelegenheidsbeleid dat inspeelt op de behoeften van de economie door de vaardigheden te waarderen en aan eenieders wensen tegemoet te komen: **Opleiding, Integratie, Transitie, Activering**

Ze blijven relevant, maar de prioriteiten evolueren ...

Er moet nu reeds worden nagedacht over de exit uit de crisis en over de aanpak 'daarna'.

Alle actoren op de arbeidsmarkt moeten daarbij worden betrokken **om een nieuw Werkgelegenheidspact op te stellen**.

De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid zal daar graag aan meewerken.

Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

Stand van zaken op de
arbeidsmarkt in België en
in de gewesten in de
context van COVID-19

Steven Vanackere,
Ondervoorzitter van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

17 juli 2020

<https://hrw.belgie.be/nl>